

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA EFECTUADA A L'AVINGUDA
DE FRANCESC CAMBÓ, 13-23. BARCELONA.

GENER-FEBRER DE 2004.

Codi MHCB: 022/04

Eva Orri Terrado

Barcelona, agost de 2004

ÍNDEX

- 1. INTRODUCCIÓ
- 2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA
- 3. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS
- 4. MOTIU DE LA INTERVENCIÓ I METODOLOGIA
- 5. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS
- 6. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC
- 7. CONCLUSIONS
- 8. BIBLIOGRAFIA

ANNEX

- DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA
- DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

1. INTRODUCCIÓ

La present intervenció arqueològica preventiva ha tingut lloc a l'Avinguda de Francesc Cambó en el tram comprès entre el carrer de les Beates i el carrer Álvarez de Castro, del districte de Ciutat Vella, Barcelona.

El treballs, realitzats per **FECSA-ENDESA** i adjudicats a l'empresa **ESPELSA**, han estat supervisats pel **Servei d' Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona**.

La direcció arqueològica ha estat assumida per l'arqueòloga **Eva Orri Terrado** de l'empresa **ATICS, SL. Gestió i Difusió del Patrimoni Històric i Arqueològic**.

Els treballs arqueològics es van iniciar el dia 27 de gener i van finalitzar el dia 20 de febrer de 2004.

2. CONTEXT GEOGRÀFIC

La present intervenció arqueològica s'ubica a l'Avinguda de Francesc Cambó en el Barri de Sant Pere de Barcelona, dins el districte de Ciutat Vella.

El terme municipal que envolta la ciutat de Barcelona, s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5km. d'amplada limitada al NW per la serra de Collserola, on hi ha el Tibidabo (542m), la serralada de Sant Mateu a llevant i el massís del Garraf a ponent, entre els sectors deltaics del Llobregat i del Besòs.

En aquesta plana, quasi completament urbanitzada avui, es destaquen unes zones clarament diversificades.

El nucli antic, que correspon a la primitiva ciutat romana, damunt el Mont Tàber (15m), proper a la mar, dominat al Sud pel gran promontori de Montjuïc (173m), i que amb els seus ravals més pròxims fou tot Barcelona fins a mitjans del segle XIX. Una sèrie de petits nuclis de poblament més densos, antics pobles forans creats a l'entorn de la ciutat. I una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX (l'Eixample del Pla Cerdà), quan caigueren les muralles, que representà la unió entre la Barcelona Vella i els municipis del Pla.

3. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

L'Avda. Cambó es situa dins el barri de Sant Pere situat a l'extrem nord-est de la muralla de l'antic recinte emmurallat construït al segle XIV ja que la població creixia fora de les muralles romanes i aquestes quedaven inutilitzades.

En època romana la població en aquest indret era molt dispersa ja que es trobava fora del recinte emmurallat que encerclava la ciutat romana *Colonia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino* propera a la zona del *Mons Taber*.

El *pomerium* de la ciutat ocuparia la zona interior de les muralles i estaria format pels edificis culturals i de govern, és a dir, el *pomerium* constituïria el nucli urbà. Fora dels límits de la muralla hi havia l'àrea suburbana, ocupada per les vil·les o petits nuclis rurals que es dedicaven a l'explotació de les terres i a la comercialització de productes agrícoles.

Aquest espai que es trobava a extramurs de la ciutat, formava part de l'*ager* de la colònia. Era una zona que estava, a la seva vegada, travessada per la Via Augusta (Huertas 1998, p. 3), via principal d'articulació del territori. L'activitat predominant en aquesta àrea en època altimperial fou la de lloc d'abocaments, eliminació de residus possiblement de forns d'àmfores, enterraments i hàbitat dispers. En l'Antiguitat Tardana (segles IV-V) aquesta funció canvia i el lloc es converteix en una gran àrea d'enterraments que es situen a banda i banda de les vies d'accés a la ciutat, com posa de manifest la necròpolis de l'Avda. Francesc Cambó i el conjunt funerari documentat dins del mercat de Santa Caterina.

Aquest panorama es manté fins el segle IV d.C quan s'amplia la muralla existent variant l'entorn de la ciutat, d'una banda desapareixen els grans mausoleus i s'utilitza la seva pedra per bastir les muralles i d'una altra banda moltes vil·les són destruïdes ja que quedaven molt properes al recinte murari.

L'ocupació romana perdura fins l'època altmedieval però el poblament en aquesta època és dispers i la població minsa. Aquest tipus de poblament es manté fins a la meitat del segle X i és a partir del segle XI quan es comença a ocupar aquesta zona de manera sistemàtica. Els documents parlen bàsicament de terrenys ocupats per horts i camps.

A partir del segle XI comença una etapa de creació de petits *burgs* o *vilanoves* que es van distribuint per tota la zona al voltant de la muralla romana. Aquests nous centres de població es relacionen amb centres econòmics i culturals que amb el temps van conformar àrees plenament urbanitzades.

Donat aquest fet, neix la necessitat de construir la nova muralla al segle XIV a fi de protegir aquesta nova urbanització. Comença una època important d'edificació de grans palaus i assentaments de nous ordres eclesiàstics, entre ells a destacar els dominics que fundaren el convent de Santa Caterina.

En època moderna el barri es va veure modificat per la Guerra de Successió, al 1714, quan Felip V decideix construir la Ciutadella. Aquest fet va provocar l'enderrocament d'una part important del barri, en concret la zona situada a ponent de l'església de Santa Maria del Mar. L'enderroc es va dur a terme entre el 1715 i 1718 fet que va produir l'aglomeració de la població en la resta del barri.

Al segle XIX, la següent reforma urbanística important està lligada al procés de desamortització, entre els anys 1835 i 1843, quan els béns de molts ordres religiosos passen a ser de l'Estat i es converteixen en espais d'ús públic o es venen a particulars. És un període d'un gran canvi per a la ciutat i sobre les runes d'alguns convents, o bé, aprofitant les seves estructures, es construeixen mercats com el de Santa Caterina i la Boqueria, places com la Plaça Reial, i teatres com el Liceu. La reforma del teixit urbà continua amb el traçat de nous carrers, com és el cas del carrer Princesa inaugurat l'any 1853.

Cal fer menció especial al mercat de Santa Caterina, ja que, és el que ens queda més proper a la zona on s'hi ha intervingut arqueològicament.

El mercat de Santa Caterina es va construir a meitat del segle XIX com element fonamental de la reforma urbanística del barri de Sant Pere i com a lloc de proveïment de mercaderies i aliments pels ciutadans d'aquest sector de la ciutat. Està delimitat pels carrers, Giralt el Pellisser a l'est, Freixures a l'oest i Cambó al nord. Al carrer Colomines el mercat no tenia façana ja que era ocupat aquest espai per unes construccions de funcionalitat diversa al llarg del temps. Aquest edifici se situa en una zona de transició entre la via Laietana i el barri pròpiament dit de Sant Pere.

Per construir el mercat es va destruir el convent de Santa Caterina, conjunt arquitectònic que es va començar a construir a la primera meitat del segle XIII .Al 1223 la ciutat concedeix als dominics unes cases al barri de Sant Pere per tal de construir un nou convent. Algunes fonts indiquen que també se'ls cedí una antiga capella dedicada a Sta. Caterina. A més Jaume I (1208-1276) concedí el privilegi de portar aigua del Rec Comtal a l'hort del convent. L'any de 1243 s'iniciaren les obres de l'església en uns solars donats pel bisbe de Girona, fra Berenguer de Castellbisbal.

Durant el segle XX les nombroses reformes s'han anat conformant obrint noves avingudes com la Via Laietana o l'Avda. Francesc Cambó que han anat modificant el barri.

La destrucció del convent i la construcció del mercat comporta la reurbanització d'aquesta part de la ciutat.

La pròpia configuració del convent dins de la trama urbana comportava greus problemes urbanístics, sobre tot al lateral est. Els carrers que envolten el convent eren molt estrets amb els conseqüents problemes de circulació i salubritat. A més a més, les noves idees higienistes del progressisme del moment feren destruir el convent.

Les noves actuacions urbanístiques consistiren, en primer lloc, en la continuació del carrer Giralt el Pellisser fins a l'actual Cambó, en segon lloc, l'ampliació en amplada d'aquell carrer i en tercer lloc, en l'eixamplament del carrer Colomines. Aquestes reformes es feren en detriment de les estructures dels patis de la Cuina, del noviciat i de Sant Domènec, de la fusteria, de la sagristia, de l'absis, de la capella del Santíssim i les capelles barroques. A més a més de l'ampliació dels carrers es construí un sistema d'eliminació d'aigües residuals.

Dins l'àrea pròxima afectada per les excavacions es van dur a terme amb anterioritat altres intervencions arqueològiques:

Intervenció a l'Avinguda de Francesc Cambó.

Entre els anys 1984 i 1985, a càrrec en aquesta ocasió de Maite Miró, Anna Oliver, Emilia Pagès, Eduard Riu i Carolina Rovira. Aquesta actuació es va realitzar a l'Avinguda Cambó, amb la finalitat de determinar la viabilitat de la construcció d'un aparcament soterrat.

Amb aquest propòsit es va procedir a l'excavació de quatre cales a banda i banda del carrer, situades les que s'identifiquen amb el números 1 i 2 entre els carrers de Freixures i de Giralt el Pellisser, la número 3 entre Freixures i Mercaders i la número 4 entre la plaça d'Antoni Maura i carrer de les Beates. Totes les cales compartien unes dimensions de 4 x 5 metres.

Els resultats d'aquesta intervenció van ser els següents:

A la cala 1, entre el carrer Giralt el Pellisser i l'entrada al Mercat de Santa Caterina es van determinar 4 fases diferenciades:

1. Es va constatar la presència d'un abocador relacionat amb un centre de producció ceràmica, amb un ampli ventall cronològic.
2. Una segona fase inclouria un pou i part d'una necròpolis en ús des del segle VI d.C. fins època indeterminada.
3. La tercera fase comprendria el període entre els segles XIII i XIX, i ve determinada per la presència d'un pou relacionat amb els equipaments del convent de Santa Caterina, i que es trobaria a la zona dels horts.
4. Per últim es van trobar les fonamentacions de cases posteriors a l'enderrocament del convent.

A la cala 2, entre Freixures i l'entrada al mercat de Santa Caterina es van determinar dues fases:

1. Una àrea amb restes de fosses detrítiques o sitges, amb farciments datats al segle XVI.
2. Un conjunt de fonamentacions post-conventuals.

La cala 3, entre Freixures i Mercaders va proporcionar els següents resultats:

1. Part d'una necròpolis on es van documentar cinc sepultures i una fossa, excavades en argiles amb materials ceràmics tardoromans.
2. Una estructura indeterminada possiblement relacionada amb un edifici medieval.
3. Restes de construccions contemporànies i d'una claveguera del segle XIX.

Finalment a la cala 4, situada al costat de muntanya entre la plaça d'Antoni Maura i el carrer Beates es van diferenciar quatre fases:

1. En primer lloc un estrat d'argiles oxidades amb presència de material ceràmic romà rodat.
2. Part d'una necròpoli d'època romana amb 5 enterraments.
3. Estructures indeterminades posteriors a la necròpolis.
4. Finalment es documentà un mur de carreus, datable possiblement entre els segles XII/XIII i XV.

Intervenció al Mercat de Santa Caterina (1998) (Huertas, J; 1998).

Intervenció feta per valorar des del punt de vista patrimonial les estructures conservades del convent i el seu grau d'arrassament, valorar la potencialitat arqueològica del solar i desemmascarar i delimitar la planta general de les estructures conventuals. Per això es va dur a terme una sèrie de sondeigs tant dins com a fora del mercat. Els més propers a l'àrea d'estudi són:

SONDEIG 11, fet al carrer Colomines. Cala realitzada davant el número 4 del carrer fins a cota 4,1m snm. En aquest es va documentar la següent seqüència estratigràfica:

Un primer estrat de sedimentació natural amb presència de material romà molt rodat.

Segles XVII-XIX estructures pertanyents a part de la façana de la capella de St. Raimon de Penyafort i restes d'estructures de tombes de l'església.

SONDEIG 13, fet al carrer Giralt el Pellisser, molt a prop amb la cantonada amb Colomines. Es va arribar fins a 4,5m snm. Seqüència estratigràfica:

Enterrament de cronologia indeterminada.

Fonamentacions de l'església del convent, pertanyent a l'absis, segle XIV.

SONDEIG 14, fet al carrer Giralt el Pellisser davant el número 24: Seqüència estratigràfica:

Sediment d'època romana.

Sota el paviment actual del carrer es van documentar dues estructures, una fonamentació i un paviment de rajoles de terrissa que foren interpretades com no pertanyents al convent.

Intervenció a la zona de Santa Caterina (1999-2003) (Aguelo, J. i Huertas,J.; **2003**).

Motivacions: excavació de la zona del mercat de Santa Caterina promoguda per una important reforma que afecta el subsòl.

S'ha realitzat l'excavació en extensió que ha permès documentar tot el conjunt conventual, amb diferents reformes i multitud d'estances. També s'ha documentat part de la necròpolis d'època romana, així com alguna zona ocupada en època alt medieval.

4. MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ I METODOLOGIA

Arrel de les obres efectuades per l'empresa **FECSA-ENDESA**, per tal de realitzar una estesa de cable i reforçar la xarxa elèctrica, es va creure necessari fer un seguiment arqueològic amb l'objectiu de documentar i recuperar les possibles restes arqueològiques que hi poguéssim detectar, cenyint-nos sempre a les rases que l'obra requeria.

Les motivacions per les quals s'ha fet necessari un seguiment arqueològic a l'Avinguda de Francesc Cambó és per la seva ubicació dins del districte de Ciutat Vella, proper al nucli primigeni de Barcelona.

Podem dir que el lloc que ens ocupa té interès històric i arqueològic ja que en la zona afectada ha estat documentada la presència d'estructures secundàries del conjunt conventual dels frares predicadors (Dominics) així com estructures domèstiques d'època medieval i moderna. Pel que respecte al context romà es troba documentat en aquest indret una necròpolis d'època tardorromana.

La present intervenció preveia l'obertura de la vorera del carrer mitjançant una rasa. Per la realització d'aquesta es va escollir un procediment mecànic, amb l'ajuda d'un martell pneumàtic per trencar i aixecar les rajoles i la capa de preparació de formigó del carrer i posteriorment amb una bobcat per tal de buidar la rasa. En aquells indrets on no ha estat possible emprar aquesta metodologia el buidatge de la rasa s'ha fet manualment.

La metodologia arqueològica aplicada ha estat la basada en el mètode de registre utilitzat per E.C. Harris (1979) i per A. Carandini (1981). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen, realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom "d'Unitat Estratigràfica" (U.E.) que individualitza els uns del altres. Cada U.E es registra en una fitxa on s'indica la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques amb les que es relaciona.

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic, format per plantes i seccions i la documentació fotogràfica dels treballs realitzats.

5. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS

El dia 27 de gener de 2004 es comença a intervenir des del punt de vista arqueològic a l'Avinguda de Francesc Cambó, mitjançant un control dels rebaixos que s'han d'efectuar a causa de la instal·lació de nous cables elèctrics per part de la companyia FECSA-ENDESA per tal de fer un reforç de la xarxa.

Aquesta intervenció es porta a terme entre els números 13 i 23 del mateix carrer situats exactament entre el carrer de Les Beates i el carrer Álvarez de Castro i creuant el carrer de Freixures. La rasa practicada presenta una llargada de 1,10 metres, gairebé tots oberts en la vorera del carrer, tret del tram de calçada que creua el carrer de Freixures.

Inicialment s'han realitzat 3 cates de comprovació de serveis amb la finalitat de trobar un tram adient per traçar la rasa.

La primera cata s'ha realitzat a la cantonada de l'Avinguda de Francesc Cambó amb el carrer de Freixures, davant del número 17:

Amplada: 1m. Llargada: 40 cm. Fondària: 70cm.

La segona cata es localitza a la porta del número 21 del mateix carrer, a 17 metres de l'anterior:

Amplada: 1m. Llargada: 40cm. Fondària: 80cm.

La tercera cata es troba aproximadament a 30 metres de l'anterior, davant del número 23 del carrer:

Amplada: 1m. Llargada: 40cm. Fondària: 85cm.

Un cop localitzats els diversos serveis moderns s'ha decidit practicar una rasa en direcció NE-SW, paral·lela a la línia de façana, distant 90cm d'aquesta.

Aquest primer tram –**rasa 100**- abasta des del número 23 de l'Avinguda fins al número 19, a la cantonada amb el carrer de Freixures. Aquesta obté un amplada de 80cm i una longitud de 58m. La fondària a assolir és de 70cm. (5,62m. s.n.m.) indret on apareix l'antic servei elèctric. Es decideix col·locar la nova tubular per sobre d'aquest.

L'estratigrafia ens dona un primer nivell d'ús format per les rajoles del carrer (panot de 20x20x4) més la capa de preparació de formigó que en total amida 35cm., i un segon nivell d'aportació constituït per runa constructiva barrejada amb sauló, i algunes bossades d'argila de color taronja i textura compacta (35cm).

La **rasa 200** s'inicia al número 17 del carrer (entre el carrer de les Beates i carrer de Freixures) i transcorre igualment paral·lela a les cases actuals distant 1,20m. d'aquestes. Aquesta rasa que amida en total 45 metres, en un primer tram –de 8 metres- presenta una amplada de 80cm. degut a la col·locació de 5 tubulars. A partir d'aquí la rasa s'estreny fins a 60cm d'amplada (per la pèrdua d'una línia d'alta tensió) en 25 metres, i finalment en els últims 12 metres l'amplada es redueix fins a 40cm. En tot el seu recorregut assoleix una fondària de 70cm. (6,08m. s.n.m.).

L'estratigrafia que ens aporta la rasa 200 és idèntica a la que trobem a la rasa 100, és a dir, paviment del carrer i estrat aportat amb runa i sauló.

Per últim s'obre un petit tram traçat en la mateixa direcció que els anteriors i que enllaça amb aquests, que creua l'avinguda a l'alçada del carrer de Freixures –**rasa 300**-. Les mides d'aquesta són de 5m de llargada, 80cm d'ample i una profunditat de 1,10m.(5,40m. s.n.m.) per tractar-se d'una zona oberta al tràfic. La seqüència estratigràfica es repeteix novament: paviment de la calçada (en aquest cas trobem ciment més capa de preparació de formigó) i paquet de sauló.

A l'hora de representar gràficament la rasa en el plànol proporcionat per FECSA les cates de comprovació descrites anteriorment s'han integrat dins de

les rases 100 i 200, ja que es va acabar unint tot el sector obert en una única rasa.

Cap de les tres rases ens remet a cap estructura arqueològica, ni estrat que poguem considerar "in situ"; les UE 101, 201 i 301 podem considerar-les com a abocaments moderns aportats amb la intenció de reomplir una rasa oberta anteriorment per tal d'instal·lar el mateix servei elèctric i d'altres. No hem localitzat tampoc cap resta de material arqueològic.

El dia 20 de febrer de 2004 finalitzen els rebaixos de les rases i com a conseqüència l'actuació arqueològica del control d'aquestes.

5. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 101
Sector: Avinguda de Francesc Cambó 13-23. Rasa 100		Fase:	Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'ús		
DESCRIPCIÖ :		Paviment del carrer format per rajoles panot (20x20x5) i capa de preparació de formigó amb una potència de 35cm.		
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	201, 301	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	102	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 102
Sector: Avinguda de Francesc Cambó 13-23. Rasa 100		Fase:	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÖ :		Nivell d'aportació		
DESCRIPCIÖ:		Rebliment compost per sauló de color marró clar amb i presència de material constructiu contemporani. Amb bossades d'argiles de color taronja i textura compacte. Presenta una potència de 35cm.		
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	202, 302	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 201	
Sector: Avinguda de Francesc Cambó 13-23. Rasa 200		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'ús			
DESCRIPCIÖ :		Paviment del carrer format per rajoles panot (20x20x5) i capa de preparació de formigó amb una potència de 35cm.			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101, 301	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	202	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 202
Sector: Avinguda de Francesc Cambó 13- 23. Rasa 200		Fase:	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÖ :		Nivell d'aportació		
DESCRIPCIÖ :		Rebliment compost per sauló de color marró clar amb i presència de material constructiu contemporani. Amb bossades d'argiles de color taronja i textura compacte. Presenta una potència de 35cm.		
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	102, 302	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	201
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 301	
Sector: Avinguda de Francesc Cambó 13-23. Rasa 300		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'ús			
DESCRIPCIÖ :		Paviment del carrer format per un llit de ciment i capa de preparació de formigó amb una potència de 40cm.			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	101, 201	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	302	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 302
Sector: Avinguda de Francesc Cambó 13-23. Rasa 300		Fase:	Cronologia: s. XX	
DEFINICIÖ :		Nivell d'aportació		
DESCRIPCIÖ :		Rebliment compost per sauló de color marró clar amb i presència de material constructiu contemporani. Amb bossades d'argiles de color taronja i textura compacte. Presenta una potència de 70cm.		
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	102, 202	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	301
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

7. CONCLUSIONS

Les obres d'instal·lació de la nova xarxa elèctrica portades a terme a l'Avinguda de Francesc Cambó, en el tram comprès entre els carrers de les Beates i el carrer Álvarez de Castro – entre els números 13 i 23- van projectar l'obertura d'una rasa de 1,10m de llargada que transcorria paral·lela a la façana. Aquesta tasca encarregada per la companyia FECSA-ENDESA i realitzada per l'empresa ESPELSA, va requerir un control arqueològic. L'objectiu principal de l'actual intervenció arqueològica, era documentar i estudiar les possibles restes i nivells estratigràfics conservats en el subsòl de l'indret amb la finalitat d'ampliar les dades històriques de la zona.

El resultat un cop realitzat el control de la rasa ha estat el següent:

- les rases (rasa 100, 200 i 300), han assolit diferents fondàries al llarg del seu traçat –aquestes oscil·len entre els 70cm i 1,10m-. Tot i això aquestes presenten la mateixa estratigrafia: un primer estrat format pel paviment del carrer (paviment de rajoles i formigó) i un segon nivell d'aportació de terres amb presència de sauló, grava i material constructiu contemporani.

Les conclusions que podem extreure d'aquesta intervenció arqueològica són més aviat escasses, ja que les restes, pel que fa a estructures i material arqueològic són inexistents, i cap de les rases ens aporta una estratigrafia fiable ja que aquestes es troben afectades per anteriors actuacions destinades a col·locar altres serveis moderns.

Conclourem esmentant que malgrat el control arqueològic portat a terme, no hem pogut localitzar restes de cap estructura arqueològica corresponent a les diferents fases d'ocupació del carrer, que possiblement es trobarien en el subsòl i que han estat documentades en intervencions anteriors.

La informació aportada a partir de controls arqueològics realitzats anteriorment ens han informat de la presència en el subsòl de la zona de part d'una necròpolis en ús des de el segle VI d.C., així com d'estructures

relacionades amb els equipaments del convent de Santa Caterina, i de fonamentacions d'edificis posteriors a l'enderrocament d'aquest.

Així doncs, caldrà esperar futures intervencions que aportin noves dades per poder avançar en la història d'aquest barri i de la ciutat.

8. BIBLIOGRAFIA

AGUELO, J; HUERTAS, J; PUIG, F- 2003: "El convent de Santa Caterina de Barcelona. L'aportació de l'arqueologia" a *II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, vol. I*. Barcelona.

BATLLE, C.-1988: "L'expansió Baixmedieval. Segles XIII-XV": Història de Catalunya, vol.III. Barcelona.

CARANDELL, J.M:- 1982: "Nueva guía secreta de Barcelona". Ed. Martínez Roca, S.A. Barcelona.

CIRICI, A; -1971: "Barcelona pam a pam". Ed. Teide. Barcelona

DDAA.- 1991:"Introducció, Barcelonès i Baix Llobregat"; Gran Geografia comarcal de Catalunya. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A.- 1972: Barcelona i la seva Història, vol. I. Barcelona.

FABRE, J; HUERTAS J.M.- 1977: "Tots els barris de Barcelona". Edicions 62. Barcelona

HERNÁNDEZ; X; GERONÉS, A; SANTACAN, J.- 1998: El Parlament de Catalunya. Barcelona.

HUERTAS, J- 1998: Intervenció al Mercat de Santa Caterina.

MIRÓ, M; OLIVER, A- 1985:Intervenció a l'Avinguda de Francesc Cambó

ANNEX

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

- . **F 1.** Vista general de L'Avinguda de Francesc Cambó
- . **F 2.** Rasa 200. Avinguda de Francesc Cambó. Procés de treball amb martell pneumàtic.
- . **F 3.** Rasa 100. Avinguda de Francesc Cambó. Un cop aixecat el paviment.
- . **F 4.** Rasa 100. Avinguda de Francesc Cambó. Treball de bobcat
- . **F 5.** Rasa 100. Avinguda de Francesc Cambó. Finalitzada
- . **F 6.** Rasa 200. Avinguda de Francesc Cambó. Finalitzada amb tubular
- . **F 7.** Rasa 200. Avinguda de Francesc Cambó. Finalitzada
- . **F 8.** Rasa 300. Avinguda de Francesc Cambó. Finalitzada.

DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

- . **Fig 1.** . Plànol on es localitza la zona on es va realitzar la intervenció
- . **Fig 2.** Plànol de la companyia FECSA-ENDESA amb les 3 rases efectuades situades a l'Avinguda de Francesc Cambó 13-23

F. 1

F. 2

F. 3

F. 4

F. 5

F. 6

F.7

F. 8

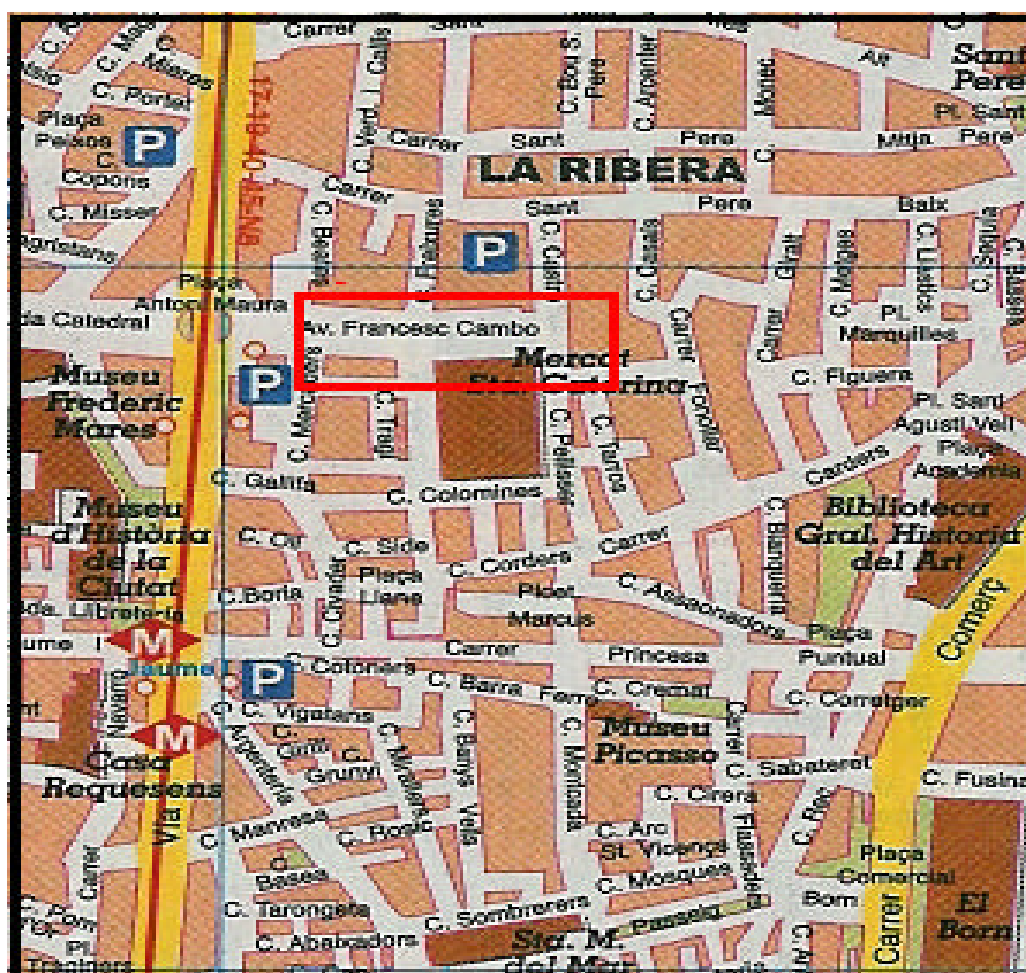

Fig. 1

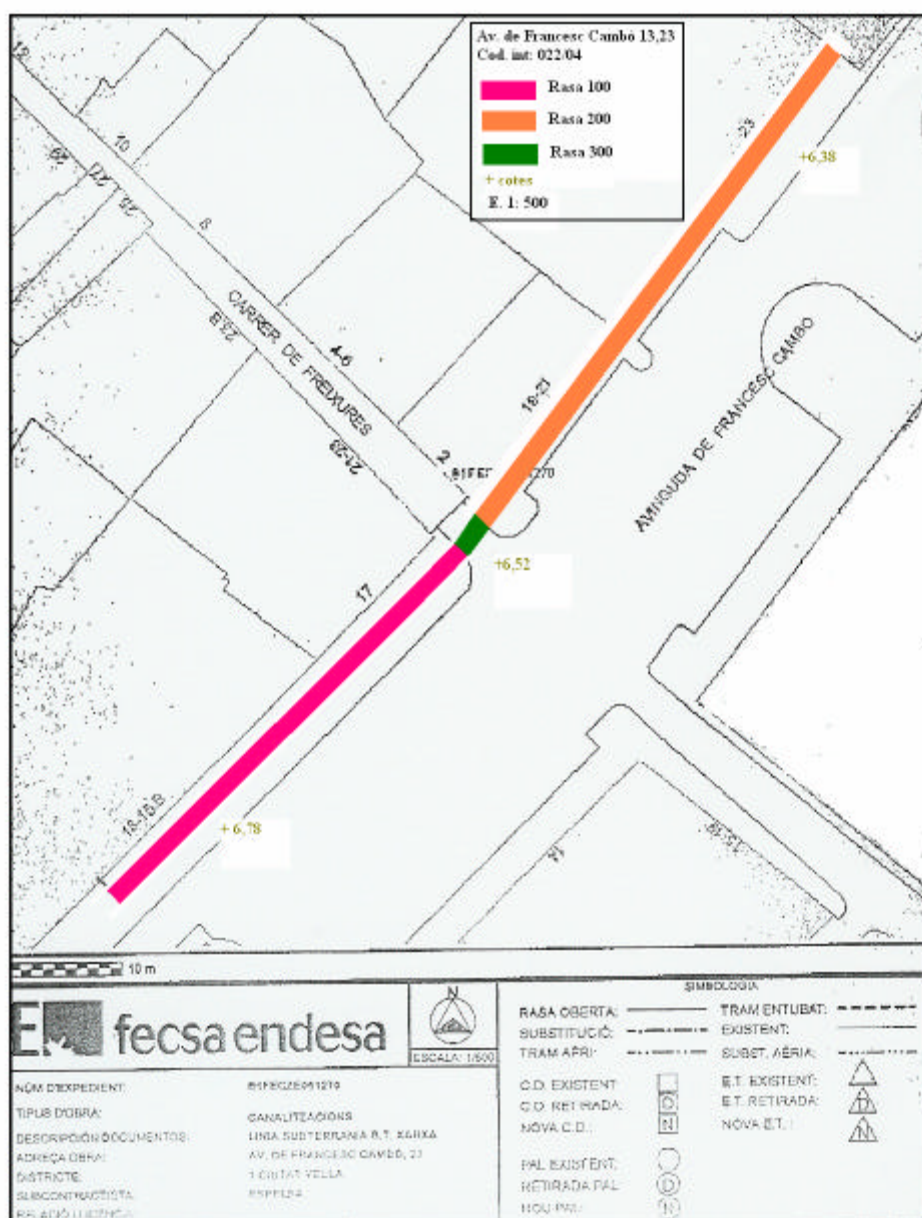

Fig. 2